

**Василь Берназ, д. ю. н.,
Сергій Спільник,
Оксана Комарницька, к. ю. н.**

ОБШУК ОСОБИ ВІДПОВІДНО ДО КПК УКРАЇНИ

The system analysis of the modern legal theoretical and practical questions, related to realization of search of a person, taking into account the prosecutorial oversight in a form of procedural guidance after the compliance of laws during preparation and realization of this investigation (search) action is conducted in the article. It is established that in connection with the absence of clear legal regulation in a Criminal Procedure Code of Ukraine of a grounds and order for realization of the personal search there is a real threat to recognise all got at search information as impermissible and improper proofs through violation of rights and freedoms of man and citizen. The personal search is accompanied by application of compulsion which means substantial limitation of rights of citizens, that is why it must be foreseen and in detail well-regulated in a law. There is a necessity of the legislative fixation of grounds, and order of realization of the personal search.

В умовах становлення в Україні правової, демократичної держави, наближеної до європейської, утвердження та забезпечення прав і свобод людини та громадянина є нагальною необхідністю. Отже, прийняття КПК України обумовило суттєві зміни в регулюванні процесуальних відносин. Новели Кодексу не завжди сприяють однозначному розумінню ключовими учасниками кримінального провадження норм закону, а в окремих випадках це призводить до порушення прав особи. Так, занепокоєння викликають проблеми у правозастосуванні при вирішенні найбільш значущих питань, які стосуються обмеження прав та свобод особи при проведенні такої слідчої (розшукової) дії, як обшук, одним із видів якого є особистий обшук. Дана слідча (розшукова) дія широко застосовується у правоохоронній практиці і є поширеним способом виявлення, фіксації, вилучення фактичних даних про кримінальне правопорушення та формування доказів. Використання в ході досудового розслідування результатів проведення особистого обшуку для виявлення та збирання на їх основі інших відомостей, а також під час судового розгляду як належних та допустимих доказів повинно відбуватися із суворим дотриманням вимог процесуального кримінального законодавства. За цих умов пріоритетними при проведенні особистого обшуку насамперед мають стати вимоги Конституції України. Обмеження конституційних прав людини під час досудового

розслідування можливо тільки з метою захисту особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження.

Важливе значення при проведенні зазначеної слідчої дії мають також положення міжнародних конвенцій, договорів, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України. Так, у п. 1 ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) зазначено, що «кожен має право на повагу до його приватного і сімейного життя, до житла і до таємниці кореспонденції». Отже, ця норма проголошує чотири основоположних прав і свобод людини, спільним для яких є те, що вони стосуються особистої сфери життя (приватне життя, сімейне життя, житло та кореспонденція). Обмеження прав на повагу до приватного і сімейного життя, визначені в п. 2 ст. 8 Конвенції, не свідчатиме про її порушення, якщо держава на своєму рівні дотрималася єдності трьох складових: 1) «відповідати закону»; 2) «дотримуватися легітимної мети»; 3) «бути необхідними в демократичному суспільстві». У такому разі це є «допустимі обмеження прав кожної людини, визначених ст. 8 Конвенції»¹.

Будь-які процесуальні дії, у тому числі й особистий обшук, мають проводитися з дотриманням принципів законності та верховенства права. Правовою основою проведення особистого обшуку є загальні засади кримінального провадження, наведені у КПК України, зокрема положення ст. 8 КПК України про те, що «кримінальне провадження здійснюється з додержанням принципу верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави», а також положення ч. 5 ст. 9 КПК України про те, що «кримінальне процесуальне законодавство застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини», тощо.

Ніхто не може зазнавати обмеження прав і свобод інакше, як на підставах та в порядку, встановленому процесуальним законодавством України, зокрема дотримання положень ст. 234 («Обшук»), п. 5 ст. 236 («Виконання ухвали про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння»), п. 3 ст. 208 («Затримання уповноваженою службовою особою»). Під час проведення особистого обшуку необхідно дотримуватися й інших статей КПК України, а також положень

¹ Паліюк, В.П. (2003). Застосування судами загальної юрисдикції України Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у разі «неякісного» законодавства. *Сайт Юридичного журналу*. <<http://www.justinian.com.ua/article.php?id=248>>

відомчих та міжвідомчих нормативних актів. Вивчення низки кримінальних проваджень свідчить про те, що сформульовані в КПК України загальні підстави для проведення обшуку трактуються по-різному, а це, у свою чергу, породжує різні правові наслідки для провадження та особи, яку обшукали. Зокрема, предметом активного обговорення науковцями та практиками є питання про те, чи є законним застосування положень ст. 234 КПК України («Обшук житла чи іншого володіння особи») до таких правовідносин, як особистий обшук.

На жаль, у практиці правоохоронних органів спостерігаються типові порушення прав людини і громадянина при проведенні особистого обшуку і під час дії чинного КПК України. До найбільш поширених належать проведення, у тому числі й особистого обшуку, без наявності підстав, передбачених у КПК України, недотримання процедури проведення особистого обшуку, не роз'яснення прав та обов'язків особі, яку обшуковують, оскільки вона не має процесуального статусу, необмежений термін проведення обшуку особи та час, коли його проводять, відсутність повної фіксації вилучених речей та документів у протоколі проведення даної слідчої (розшукової) дії, не завжди запрошуються поняті тощо. Отже, з метою усунення цих порушень, особливої актуальності набуває потреба вивчення питання про особистий обшук, що дасть змогу виконати завдання кримінального провадження щодо захисту особи від кримінальних правопорушень, належного забезпечення охорони прав, свобод та законних інтересів учасників процесу.

Стан наукової розробки. Порівняльно-правовий аналіз деяких положень кримінального процесуального законодавства в частині, що стосується фактичних та правових підстав проведення особистого обшуку, прийняття рішень про проведення особистого обшуку уповноваженими суб'єктами, форми й змісту такого рішення, процедури проведення особистого обшуку, проведено в працях багатьох науковців, зокрема: Ю. П. Аленіна, С. А. Альперта, В. І. Боярова, Т. В. Варфоломеєвої, О. В. Капліної, Є. Г. Коваленка, Л. М. Лобойка, В. Т. Маляренка, В. В. Назарова, Г. М. Омеляненко, В. О. Попелюшка, С. М. Смокова, В. М. Тертишника та ін. Однак окреслені питання вони розглядали переважно відповідно до КПК України 1960 року, без урахування норм КПК України, прийнятого 2012 року.

До того ж, констатуємо значний науковий внесок цих учених у розроблення поставленої проблеми, зауважимо, що вони розглядали лише певні її аспекти. Відповідно залишається чимало дискусійних,

недостатньо розроблених питань, що пояснюється складністю й багатогранністю інституту обшуку, підвидом якого є особистий обшук особи.

Метою статті є системний аналіз сучасних правових теоретико-прикладних питань, пов'язаних із проведенням обшуку особи, з урахуванням прокурорського нагляду у формі процесуального керівництва за додержанням законів під час підготовки та проведення даної слідчої (розшукової) дії.

Згідно з КПК України проведення обшуку особи можливо в таких випадках:

1) при затриманні особи в порядку, передбаченому ч. 3 ст. 208 КПК України, а також відповідно до ч. 8 ст. 191, ч. 6 ст. 208 КПК України співробітника кадрового складу розвідувального органу України при виконанні ним своїх службових обов'язків;

2) при проведенні обшуку житла чи іншого володіння, якщо там особа перебуває (ч. 5 ст. 236 КПК України);

3) у кримінальному провадженні щодо окремої категорії осіб, зокрема: обшук народного депутата (ч. 3 ст. 482 КПК України);

4) при проведенні обшуку особи капітаном судна або керівником дипломатичного представництва чи консульської установи України (ч. 2 ст. 520 КПК України);

5) при проведенні обшуку під час міжнародного співробітництва (ч. 4 ст. 552 КПК України);

б) при проникненні до житла чи іншого володіння особи (ч. 3 ст. 233 КПК України), під час якого було проведено обшук.

Так, правовими підставами для проведення особистого обшуку при затриманні особи в порядку ч. 3 ст. 208 КПК України та для проведення обшуку житла чи іншого володіння, якщо там особа перебуває (ч. 5 ст. 236 КПК України), є рішення слідчого чи прокурора. Хоча ч. 3 ст. 208 КПК України передбачено, що здійснити обшук затриманої особи мають право, окрім слідчого та прокурора, службові особи, уповноважені на вчинення процесуальних дій (керівник дипломатичного представництва чи консульської установи, капітан судна України) з дотриманням правил, передбачених ч. 7 ст. 223 і ст. 236 КПК України. Вони наділені правом проводити особистий обшук при затриманні особи в порядку ч. 3 ст. 208 КПК України, а також відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 520 КПК України уповноважені проводити обшук житла чи іншого володіння особи й особистий обшук без ухвали суду.

Однак ч. 7 ст. 223 КПК України передбачено порядок проведення особистого обшуку. Зокрема, зазначено, що: слідчий, прокурор

зобов'язані запросити не менше двох понятих для обшуку особи, незалежно від застосування технічних засобів відповідної слідчої (розшукової) дії. Тобто у змісті ч. 7 ст. 223, а також ст. 236 КПК України про уповноважених службових осіб взагалі не йдеться, що вбачається недоліком законодавства, який підлягає усуненню. На жаль, навіть законодавчого закріплення поняття обшуку в КПК України немає, що не завжди дає можливість при складних ситуаціях розмежувати обшук від огляду житла чи іншого володіння, обшуку особи від освідування. У ст. 234 КПК України зазначається лише його мета: «...обшук проводиться з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб». На наш погляд, виклад мети обшуку в такій редакції є неповним. Так, на практиці метою здійснення обшуку можуть бути також відшукування трупів людей, тварин та їхніх трупів, документів, які мають значення для встановлення обставин вчинення кримінального правопорушення, майна для забезпечення цивільного позову, об'єктів, вилучених законом з обігу.

Відповідно до теорії кримінального процесу обшук поділяється на підвиди, одним з яких є особистий обшук. Власне кажучи, у чинному КПК України, на відміну від КПК України 1960 року, не виділено правові підстави для проведення обшуку особи, а містяться загальні умови для проведення обшуку. Для цього виду обшуку як підстава не передбачена законом ухвала слідчого судді. Зокрема, при проведенні особистого обшуку, необхідність якого виникає обов'язково, при затриманні підозрюваного. Тобто, на нашу думку, потрібно не тільки більш коректно сформулювати підстави обшуку, але й передбачити окрему статтю, присвячену обшуку особи, яка, до речі, мала місце в КПК України 1960 року. Так, згідно з КПК України 1960 року обшук особи міг бути проведений без постанови в таких випадках: при фізичному захопленні підозрюваного уповноваженими на те особами, якщо є достатні підстави вважати, що затриманий має при собі зброю або інші предмети, які становлять загрозу для оточуючих, чи намагається звільнитися від доказів, які викривають його чи інших осіб у вчиненні злочину; при затриманні підозрюваного; при взятті підозрюваного, обвинуваченого під варту; за наявності достатніх підстав вважати, що особа, яка перебуває в приміщенні, де проводиться обшук чи примусова виїмка,

приховує при собі предмети або документи, які мають значення для встановлення істини у справі.

Усе це є аргументом на користь необхідності законодавчого закріплення підстав, порядку проведення особистого обшуку, а також відповідає змісту рішень Європейського суду з прав людини. Зокрема, у рішенні Європейського суду з прав людини у справі «Копп проти Швейцарії» (1998) зазначено, що словосполучення «відповідно до закону» не лише вимагає наявності для оскаржуваного заходу певних підстав у національному законодавстві, а й свідчить про якість закону, що застосовується в цьому разі, вимагаючи, щоб він був доступним для зацікавленої особи і наслідки його виконання були передбачуваними.

Беручи до уваги зазначене, можна стверджувати про неврегульованість положеннями КПК України порядку проведення особистого обшуку та невідповідність у цій частині рішенням Європейського суду з прав людини. Зокрема, ч. 3 ст. 482 КПК України передбачає можливість проведення обшуку народного депутата після надання Верховною Радою України згоди на його притягнення до кримінальної відповідальності. Положення, які б більш детально регулювали підстави та порядок проведення особистого обшуку народного депутата, у КПК України відсутні. На практиці це перешкоджає надійному гарантуванню прав і свобод людини, зокрема потерпілого, від кримінального правопорушення та не сприяє вирішенню завдань кримінального провадження, належної реалізації прокурорського нагляду у формі процесуального керівництва розслідуванням.

Не кращою є і правова ситуація, що стосується проведення процесуальних дій капітаном судна або керівником дипломатичного представництва чи консульської установи України (п. 1 ст. 520 КПК України). На жаль, законодавець зазначив тільки про умови для проведення таких дій, при цьому залишивши поза увагою конституційні гарантії. Зокрема, для проведення особистого обшуку (п. 2 ч. 2 ст. 520 КПК України) законом не передбачено постановлення ухвали слідчого судді або будь-якого іншого рішення. Відповідно до цієї статті достатньою для проведення «негайного» особистого обшуку є наявність відомостей про «обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення на території дипломатичного представництва, консульської установи України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває поза межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні». Однак така конструкція норми є недосконалою, оскільки не передбачає

процедури проведення особистого обшуку, а отже, не узгоджується з положеннями Конституції України, рішеннями Європейського суду з прав людини, а саме з рішенням у справі «Компанія «Кола Ест» та інші проти Франції» (2002). У ньому зазначається, що «перевірки здійснювалися без санкції суду... і це є порушенням Конвенції...». Однак дипломатичні установи мають з батьківщиною зв'язок у режимі он-лайн, кожне судно, яке перебуває поза межами України, облаштовано сучасними засобами зв'язку, що дають змогу мобільно, а нерідко також у режимі он-лайн вести переговори як із прокурором, так і зі слідчим суддею. З огляду на це до КПК України необхідно внести суттєві доповнення.

На відміну від розглянутої вище статті, у ч. 4 ст. 552 КПК України вже наголошено на тому, що «до запиту про проведення обшуку, дозвіл на проведення надається судом... додається інформація про докази, які обґрунтовують потребу у відповідних заходах». Підставою для проведення обшуку під час міжнародного співробітництва є необхідність отримання ухвали суду у випадках, передбачених КПК України. Але такі випадки стосовно особистого обшуку також не виписані в процесуальному законі. Тому при проведенні особистого обшуку під час міжнародного співробітництва постає низка питань, відповіді на які відсутні в КПК України. У свою чергу, це може призвести до визнання недопустимими всіх доказів, отриманих у порядку міжнародної правової допомоги при проведенні процесуальних дій. Адже згідно з п. 1 ст. 87 КПК України «недопустимими є докази, отримані внаслідок істотного порушення прав та свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України».

Не врегульованою в повному обсязі залишається і ситуація, що складається при проникненні до житла чи іншого володіння особи до постановлення ухвали слідчого судді (ч. 3 ст. 233 КПК України), коли виникає необхідність проведення особистого обшуку переслідуваних осіб або коли слідчий чи прокурор дійдуть обґрунтованого висновку, що інші особи, які перебувають у житлі чи іншому володінні, переховують при собі засоби вчинення злочину, викрадені матеріальні цінності, предмети, вилучені з обігу відповідно до закону, предмети або документи, які мають значення для майбутнього або здійснюваного кримінального провадження. Тому ст. 233 КПК України підлягає більш детальному врегулюванню відповідно до потреб практики. Залишається також відкритим питання щодо можливості проведення особистого обшуку особи, якщо її не було затримано (ч. 3 ст. 208 КПК України) або вона не перебуває в житлі чи іншому володінні особи, в якому проводиться обшук (ч. 5 ст. 236

КПК України). Особистий обшук, на відміну від інших видів обшуку, має специфічні підстави і порядок проведення, що потрібно закріпити в окремій статті КПК України¹.

Крім того, у новому КПК України недостатньо систематизований порядок фізичного затримання та обшуку особи згідно з ч. 1 ст. 208 КПК України до внесення даних у ЄРДР. Наприклад, у разі, коли особа, побачивши працівника міліції, почала тікати. Після фізичного затримання цієї особи необхідно провести її обшук або огляд для того, щоб знайти та вилучити наркотичні засоби, зброю, що неможливо зробити згідно з правилами ст. 223 та ст. 236 КПК України. Вирішення даного питання, на думку С. М. Смокова, можливо шляхом встановлення у ч. 3 ст. 208 КПК України права при фізичному затриманні особи згідно з ч. 1 цієї статті на її обшук (*курсив наш. – Авт.*), без участі понятих, на предмет вилучення зброї та інших предметів, якими можна завдати тілесних ушкоджень². З огляду на потребу забезпечення безпеки осіб, які здійснюють затримання, зазначена думка є слушною.

Разом із тим активно обговорюється питання про можливість проведення особистого обшуку з метою відшукування та вилучення речей і документів у разі невиконання ухвали про тимчасовий доступ до них. Варіанти відповідей, наданих як науковцями, так і практиками, різноманітні.

Проте здебільшого, як і було зазначено вище, на практиці застосовуються два варіанти для проведення особистого обшуку: згідно з ч. 3 ст. 208 КПК України – під час її затримання та відповідно до ч. 5 ст. 236 КПК України – обшук особи, яка перебуває в житлі чи іншому володінні і стосовно якої є достатні дані вважати, що вона переховує при собі предмети або документи, які мають значення для кримінального провадження.

Власне, згідно зі змістом КПК України це – вичерпний перелік безпосередніх підстав для проведення особистого обшуку, який, на жаль, не задовольняє вимоги слідчої практики. Адже трапляються випадки, коли необхідно провести обшук особи, яка перебуває поза межами житла чи іншого володіння і стосовно якої є достатні підстави вважати, що вона переховує при собі предмети або

¹ Удалова, Л. (2013). Деякі проблемні питання правозастосування кримінального процесуального законодавства. *Актуальні питання кримінального процесуального законодавства України*. Київ: Алерта, 11-12.

² Смоков, С.М. Окремі проблемні питання, які виникають при застосуванні норм нового КПК України. *Офіційний сайт Національної наукової бібліотеки імені В. І. Вернадського*. <irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21CO>

документи, вилучені з обігу, що мають значення для кримінального провадження. Ці випадки не передбачені у ч. 3 ст. 208 та ч. 5 ст. 236 КПК України, в яких визначено підстави та порядок проведення особистого обшуку. Вихід з такої ситуації в деяких прокуратурах та судах України вбачають у застосуванні положень ст. 9 КПК України, в якій з-поміж іншого передбачено можливість застосування загальних засад кримінального провадження в разі неврегульованості або неоднозначного врегулювання окремих питань КПК України, та ст. 234 КПК України, яка становить собою загальну норму для слідчої (розшукової) дії – обшук, а також ст.ст. 84, 223, 233 КПК України. Перелічені норми КПК України є правовою підставою для отримання ухвали слідчого судді щодо проведення особистого обшуку за наявності зазначеної вище фактичної обставини. Перед цим прокурор, реалізуючи свої процесуальні повноваження (п. 10 ч. 1 ст. 36 КПК України) із застосуванням аналогії права, погоджує або відмовляє в клопотанні слідчого стосовно проведення особистого обшуку, форма і зміст якого відповідає нормам КПК України, встановленим для проведення обшуку житла чи іншого володіння особи, з додаванням елементів, необхідних для обшуку особи. Подвійний контроль за законністю проведення особистого обшуку вважаємо доцільним з позиції практики Європейського суду з прав людини. Приміром, у рішенні у справі «Л. М. проти Італії» (8 лютого 2005 р.) було зазначено: «Суд ... відзначає, що коли в національному праві окремо передбачено затвердження протоколу обшуку, то тим самим встановлюється контроль з боку прокуратури за законністю дій поліції». Цілковитий та невинуватий недолік такого ствердження зазначає, що уповноважені на те органи не стежили за тим, щоб оскаржуваний обшук узгоджувався з передбаченими в законодавстві процедурами.

З цього випливає, що після завершення обшуку законні процедури не були дотримані, а отже, наявне порушення ст. 8 Конвенції. Також Європейський суд з прав людини у рішенні у справі «Імакаєв проти Росії» (9 листопада 2006 р.) зазначив: «Суд вважає, що обшук і вилучення в цій справі були проведені без санкції або належних гарантій. За таких обставин Суд доходить висновку про те, що розглянуте втручання не було «передбачено законом» і тому порушено Статтю 8 Конвенції»¹. Таким чином, зазначимо: не тільки вітчизняна

¹ Паліюк, В.П. (2003). Застосування судами загальної юрисдикції України Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у разі «неякісного» законодавства. *Сайт Юридичного журналу*. <<http://www.justinian.com.ua/article.php?id=248>>

практика, а й практика Європейського суду з прав людини повністю свідчить, що законність проведення особистого обшуку залежить від виписаного в національному законодавстві механізму здійснення цієї слідчої (розшукової) дії.

До того ж питання про особистий обшук було об'єктом розгляду Конституційним Судом України (ухвала Конституційного Суду України від 6 лютого 2014 р. № 21-у/2014 про відмову у відкритті провадження за конституційним зверненням громадянина Яковенка Андрія Олександровича щодо офіційного тлумачення положень статей 108, 234, 235, 309 Кримінального процесуального кодексу України в системному зв'язку з положеннями частини першої статті 3, частини першої статті 8, частини другої статті 19, частини другої статті 30 Конституції України). Суть питання полягала в тому, чи може суд надавати дозвіл на особистий обшук, керуючись нормами Кодексу, що регламентують надання дозволу на обшук житла чи іншого володіння особи. Одні судді вважають, що можна (зокрема, ухвалою Печерського районного суду міста Києва від 15 травня 2013 р. було надано дозвіл на проведення особистого обшуку А. О. Яковенка), проте багато слідчих суддів дотримуються протилежної думки з огляду на потребу недопущення порушення особистих прав і свобод людини¹.

Безперечно, неврегульованість особистого обшуку в КПК України обумовлюється його специфікою. Отож варто погодитися з Л. Удаловою, яка стверджує про необхідність нормативного врегулювання підстав і порядку проведення особистого обшуку². Здійснення особистого обшуку лише в порядку, встановленому в КПК України, надає отриманим під час його проведення доказам допустимості (ст. 86 КПК України). Саме тому на практиці необхідною умовою належного застосування норм КПК України є негайна систематизація підстав та умов проведення особистого обшуку і впровадження окремої статті, що становитиме правові засади більш ефективного здійснення цієї слідчої (розшукової) дії та прокурорського нагляду

¹ Ухвала про відмову у відкритті провадження за конституційним зверненням громадянина Яковенка Андрія Олександровича щодо офіційного тлумачення положень статей 108, 234, 235, 309 Кримінального процесуального кодексу України у системному зв'язку з положеннями частини першої статті 3, частини першої статті 8, частини другої статті 19, частини другої статті 30 Конституції України) 2014 (Конституційний суд України). Офіційний сайт Конституційного Суду України. <<http://www.ccu.gov.ua/uk/index>>

² Удалова, Л. (2013). Деякі проблемні питання правозастосування кримінального процесуального законодавства. *Актуальні питання кримінального процесуального законодавства України*. Київ: Алерта, 11.

за законністю розслідування і стане реальним засобом запобігання вчиненню процесуальних порушень під час реалізації завдань кримінального провадження, зокрема при проведенні особистого обшуку.

Дехто з науковців зазначають, що слідчу дію потрібно проводити у встановленій кримінально-процесуальній формі лише належним суб'єктом. Саме це забезпечує отримання під час її проведення допустимих доказів¹. Можна стверджувати, що у зв'язку з відсутністю чіткої правової регламентації в КПК України підстав та порядку проведення особистого обшуку існує реальна загроза визнання під час судового розгляду отриманих при обшуку відомостей недопустимими та неналежними доказами через порушення прав і свобод людини і громадянина. Особистий обшук супроводжується застосуванням примусу, що означає істотне обмеження прав громадян, тому він має бути передбачений та детально врегульований у законі.

З огляду на викладене пропонуємо внести доповнення до ч. 7 ст. 223 КПК України: «Обшук особи проводиться на підставі ухвали слідчого судді в разі, коли є достатні дані вважати, що вона переховує при собі предмети або документи, які вилучені з обігу або мають значення для кримінального провадження. В окремих випадках, з метою недопущення втрати речей, документів або інших важливих даних для кримінального провадження, допускається проведення обшуку особи до отримання ухвали слідчого судді на підставі рішення прокурора, слідчого, погодженого прокурором. У такому разі прокурор, слідчий за погодженням із прокурором негайно звертаються до слідчого судді з клопотанням про проведення особистого обшуку».

Література:

1. Паліюк, В.П. (2003). Застосування судами загальної юрисдикції України Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у разі «неякісного» законодавства. *Сайт Юридичного журналу*. <<http://www.justinian.com.ua/article.php?id=248>>
2. Удалова, Л. (2013). Деякі проблемні питання правозастосування кримінального процесуального законодавства. *Актуальні питання кримінального процесуального законодавства України*. Київ: Алерта.
3. Смоков, С.М. Окремі проблемні питання, які виникають при застосуванні норм нового КПК України. *Офіційний сайт Національної наукової бібліотеки імені В. І. Вернадського*. <irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21CO>

¹ Грошевий, Ю.М, Тацій, В.Я, Туманянц, А.Р. (та ін.)(2013). *Кримінальний процес*. Харків: Право, 368.

4. Ухвала про відмову у відкритті провадження за конституційним зверненням громадянина Яковенка Андрія Олександровича щодо офіційного тлумачення положень статей 108, 234, 235, 309 Кримінального процесуального кодексу України у системному зв'язку з положеннями частини першої статті 3, частини першої статті 8, частини другої статті 19, частини другої статті 30 Конституції України) 2014 (Конституційний суд України). Офіційний сайт Конституційного Суду України. <<http://www.ccu.gov.ua/uk/index>>
5. Грошевий, Ю.М, Тацій, В.Я, Туманянц, А.Р. (та ін.) (2013). *Кримінальний процес*. Харків: Право.